
Uwagi metodyczne na rok obrachunkowy 2024

Przypominamy, że obowiązkiem doradcy jest posiadanie bieżącej wiedzy na temat zasad metodycznych Polskiego FADN.

Wymagana jest znajomość:

- **Instrukcji prowadzenia zapisów w księzkach rachunkowych** - na stronie numer 6 znajduje się wykaz zmian w porównaniu z 'Instrukcją...' obowiązującą w roku 2023;
- **Instrukcji Kodowania oraz Wykazów Kodów;**
- dokumentu zawierającego '**Różnice w formularzach księzek rachunkowych w latach 2023-2024**' - plik zamieszczony jest na stronie internetowej www.fadn.pl, zakładka Metodyka/Zbieranie danych/Gospodarstwa osób fizycznych;
- **Uwag metodycznych dotyczących roku obrachunkowego 2024** - plik zamieszczony jest na stronie internetowej www.fadn.pl, zakładka Metodyka/Zbieranie danych/Gospodarstwa osób fizycznych;
- **Pytań i Odpowiedzi** zamieszczonych na stronie internetowej <http://fadn.pl/metodyka/zbieranie-danych/pytania-i-odpowiedzi/>.

Praca z danymi wymaga przestrzegania **czterech kluczowych zasad:**

1. W Systemie **należy rejestrować rzeczywiste dane rachunkowe**. Niedopuszczalne jest celowe dopasowywanie danych do testów. Komunikat testu nie oznacza, że dane rachunkowe są nieprawidłowe. W zdecydowanej większości przypadków wystarczy jeśli doradca, na podstawie informacji uzyskanych od rolnika, wprowadzi wyjaśnienie zawierające przyczynę wystąpienia danej sytuacji;
2. **Dane rachunkowe muszą być spójne**, np.: jeśli wykazywany jest zbiór roślin to w gospodarstwie powinny wystąpić: maszyny do uprawy i zbioru (własne lub dzierżawione) lub usługi zewnętrzne w zakresie uprawy i zbioru;
3. **Wyjaśnienie do komunikatu testu powinno zawierać informację na temat przyczyn** wystąpienia danej sytuacji;
4. **Opis kodu powinien być precyzyjny**, np. w przypadku dotacji opis kodu powinien umożliwić jednoznaczne określenie programu wsparcia z którego pochodzi dana dotacja (np. Płatność podstawowa 2023), a w przypadku środków trwałych do jakiej grupy środków trwałych należy i jakie jest jego przeznaczenie (np. Ciągnik New Holland T5). Opis dotacji/środka trwałego w KWiW i w Indywidualnym Wykazie Kodów powinien być identyczny.

CZĘŚĆ I. Dodatkowe zapisy w Systemie RDR obowiązujące w roku obrachunkowym 2024, które nie występują w formularzach i instrukcjach do zbierania danych za rok obrachunkowy 2024.

Dodatkowe zapisy wprowadzone do Systemu RDR wynikają z konieczności uzupełnienia informacji dotyczących roku obrachunkowego 2024, które nie mogły znaleźć się w formularzach do zbierania danych. Przygotowanie formularzy i instrukcji musiało zostać zakończone w trakcie 2023 roku, gdy nie był znany np. ostateczny kształt programów wsparcia rolnictwa na kolejny rok.

ZMIANY W TABELACH:

1. KOiZ, **Tabela 'Informacje ogólne':**

- Wprowadzono wiersz 'Numer identyfikacyjny w ewidencji producentów (Nr EP)'.

2. KOiZ, **Tabela 'Warunkowość':**

- Wprowadzono informacje dodatkowe w zakresie normy GAEC 9. Są to:
  - Powierzchnia TUZ na obszarach Natura 2000;
  - w tym powierzchnia TUZ **cennych przyrodniczo** na obszarach Natura 2000;
  - Powierzchnia TUZ **cennych przyrodniczo** poza obszarami Natura 2000.

3. KOiZ, **Tabela 'Ekoschematy'**, w części dotyczącej:

- upraw, dodano wiersz 'Grunty wyłączone z produkcji';
- dobrostanu zwierząt i zwierząt w systemie punktowym:
  - dodano kolumnę 'Utrzymywanie zgodnie z wymogami systemu jakości';
  - w przypadku krów mamek wydzielono wiersze: 'system zamknięty' (41) oraz 'system otwarty' (42);
- dobrostanu zwierząt i zwierząt w systemie wariantowym dodano wiersze dotyczące systemu jakości QAFP, tj.:
  - w tym utrzymywanie kurcząt brojlerów zgodnie z wymogami systemu jakości QAFP (6.1.);
  - w tym utrzymywanie indyków zgodnie z wymogami systemu jakości QAFP (7.1.).

ZMIANY W KODACH:

- Dodano kod 24-99-nn 'Pozostałe wsparcie ze środków PROW 2014-2020';
- Dodano kod 25-99-nn 'Pozostałe wsparcie ze środków PS WPR 2023-2027'.

CZĘŚĆ II. Uwagi pozostałe:

ZMIANY METODYCZNE wprowadzone w roku 2023 – przypomnienie.

- 1. Definicja organizacji producenckich**
Są to wszystkie organizacje zrzeszające rolników mające na celu wzmocnienie pozycji rynkowej producentów rolnych, **zaliczamy do nich również spółdzielnie mleczarskie**.
- 2. Definicja środka trwałego**
Do środków trwałych zalicza się te, których wartość początkowa w cenach bieżących, czyli **cena nabycia lub wytworzenia identycznego lub zbliżonego nowego środka trwałego**, wynosi co najmniej **3 500 zł netto**.
- 3. Główny system nawadniania stosowany w gospodarstwie**
Informację należy podać **w każdym przypadku**, niezależnie od tego, do jakich upraw jest stosowany (do upraw polowych, do upraw pod osłonami).
- 4. Inwestycje w sadach**
Sprzedaż okazjonalnego zbioru z sadu 'w inwestycji', który nie wszedł jeszcze w pełne owocowanie, w tabeli 'Wpływy' KWiW należy **zapisywać kodem danej uprawy**, np. 61-93-46 'Maliny ogrodowe'.

DOTACJE

- W przypadku przyznania w danym roku obrachunkowym dotacji za poprzedni i bieżący rok do ich rejestracji należy używać **różnych końcówek -nn**, np. płatność podstawową za rok 2023 kodem 21-11-01, a płatność podstawową za rok 2024 kodem 21-11-02.
- W tabeli 'Wpływy' kwoty poszczególnych dopłat i powierzchnie do których zostały przyznane muszą być **zgodne z decyzjami wydawanymi przez ARiMR**, a nie dopasowane do powierzchni upraw wykazanych w tabeli 4 KOiZ. Z kolei powierzchnia wykazana w tabeli 2 KOiZ nie powinna być dopasowana do powierzchni zgłoszonej do dopłat w ARiMR.
- Płatność dla małych gospodarstw**
Płatność dla małych gospodarstw należy kodować 21-00-00. Prosimy zwrócić uwagę, że wnioskując o płatność dla małych gospodarstw rolnik może ubiegać się o przyznanie wyłącznie:
  - przejściowego wsparcia krajowego;
  - płatności ONW;
  - płatności z tytułu rolnictwa ekologicznego;

- płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych;
- płatności zalesieniowych.

W związku z tym jeśli gospodarstwo złożyło żądanie przyznania płatności dla małych gospodarstw to w KOiZ, w tabeli 'Ilości referencyjne roczne' należy wybrać odpowiedź 'T' w punkcie 1 oraz podać kwotę płatności w punkcie 1.1.. Jedynymi dodatkowymi punktami, które mogą zostać oznaczone 'T' i gdzie można wprowadzić ilość jednostek bazowych (kg, ha) są w tym przypadku:

- punkt 14 wraz z podpunktami, dotyczące płatności niezwiązanej do tytoniu;
- punkt 15 dotyczący Uzupełniającej Płatności Podstawowej (UPP).

4. **Ekoschematy**

W tabeli Wpływy prosimy zapisywać dotacje z tytułu ekoschematów zgodnie z zapisami na decyzjach dotyczących ww. płatności, tj. **oddzielnie dla każdej praktyki**.

Lista **kodów uszczegółowiających** dla płatności z tytułu ekoschematów (**kod 21-21-nn**) została uzupełniona o:

- Kod 7 – Grunty wyłączone z produkcji

/termin składania wniosków do 2 września 2024 r./

5. Dopłaty z **PROW na lata 2014-2020** należy zapisywać **kodami z grupy 24-***, np. zwrot części kosztów ubezpieczenia zwierząt, w ramach kolejnego naboru w działaniu 'Zarządzanie ryzykiem' należy zakodować 24-93-*

/termin składania wniosków od 1 do 30 sierpnia 2024 r./

6. Pomoc de minimis na zakup czystorasowego buhaja rasy mięsnej prosimy kodować **27-31-nn** 'Dotacje do zakupu materiału hodowlanego';

/termin składania wniosków od 6 maja do 30 listopada 2024 r./

z kolei środki otrzymane za pośrednictwem grup producenckich na zakup zwierząt hodowlanych należy kodować:

- **24-99-nn**, jeśli dotacja pochodzi ze środków PROW 2014-2020;
- **25-99-nn**, jeśli dotacja pochodzi ze środków PS WPR 2023-2027.

7. Refundację do 100% wydatków poniesionych przez hodowcę trzody chlewnej (bioasekuracja) prosimy kodować **27-39-nn** 'Pozostałe dotacje do kosztów produkcji zwierzęcej';

/termin składania wniosków od 3 stycznia do 5 lutego 2024 r./

8. Dotacje związane z pomocą dla gospodarstw poszkodowanych z powodu wystąpienia **kłęsk żywiołowych i niekorzystnych zjawisk pogodowych** prosimy kodować **29-31-nn**. Są to np.
- Pomoc dla producentów rolnych poszkodowanych w wyniku POWODZI, w związku z którą wprowadzono stan kłęski żywiołowej w 2024 r. - Pomoc do niezebranych plonów z zalanych upraw;
/termin składania wniosków do 15 listopada 2024 r./
  - Pomoc dla producentów rolnych poszkodowanych w wyniku POWODZI, w związku z którą wprowadzono stan kłęski żywiołowej w 2024 r. - Pomoc na trzecią i czwartą ratę podatku rolnego za 2024 r.;
/termin składania wniosków do 29 listopada 2024 r./
  - Pomoc krajowa na szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2024 r. GRADU, DESZCZU NAWALNEGO, PRZYMROZKÓW WIOSENNYCH LUB HURAGANU - Pomoc do powierzchni upraw w których wystąpiły szkody;
/termin składania wniosków do 15 listopada 2024 r./
  - Pomoc dla producentów rolnych poszkodowanych w wyniku GRADU, DESZCZU NAWALNEGO, PRZYMROZKÓW WIOSENNYCH LUB HURAGANU - Pomoc na trzecią i czwartą ratę podatku rolnego za 2024 r.;
/termin składania wniosków do 15 listopada 2024 r./
  - Nadzwyczajne wsparcie finansowe w sektorze owoców i warzyw oraz sektorze wina dotkniętym niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi;
/termin składania wniosków od 1 października 2024 r. do 22 października 2024 r./
  - Pomoc krajowa na szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2024 r. deszczu nawalnego lub powodzi;
/termin składania wniosków do 31 stycznia 2025 r./
9. Lista **kodów uszczegółwiających** dla dotacji i wsparcia o charakterze wyjątkowym innych niż z tytułu kłęsk żywiołowych (**kod 29-39-nn**). Kolorem **czzerwonym** oznaczono kody wprowadzone w roku obrachunkowym 2024.
- Kod 32 — Rekompensaty za nieprzerwane neutrzymanie w gospodarstwach zwierząt z gatunku świnia objętych programem bioasekuracji
/nabór w trybie ciągłym/
  - Kod 41 — Pomoc dla producentów malin
/termin składania wniosków do 31 października 2023 r./

- Kod 42 – Pomoc dla producentów kukurydzy, żyta, jęczmienia, owsa, pszenżyta, mieszanek zbożowych, rzepaku lub rzepiku
/termin składania wniosków od 1 czerwca 2023 r. do 14 lipca 2023 r./
- Kod 43 – Pomoc dla producentów pszenicy, gryki lub kukurydzy
/termin składania wniosków do 30 czerwca 2023 r./
- Kod 44 – Pomoc dla producentów kalafiorów lub brokułów
/termin składania wniosków do 30 października 2023 r./
- Kod 45 – Pomoc dla producenta rolnego, który w 2022 r. lub 2023 r. co najmniej raz nie otrzymał zapłaty za sprzedaną kukurydzę
/termin składania wniosków od 26 września 2023 r. do 6 października 2023 r./
- Kod 46 – Pomoc dla rolników utrzymujących lochy i prosięta (pomoc związana z kryzysem wojennym)
/termin składania wniosków do 15 września 2023 r./
- Kod 47 – Materiał siewny - pomoc związana z kryzysem wojennym
/termin składania wniosków do 14 sierpnia 2023 r./
- Kod 48 – Nadzwyczajne tymczasowe wsparcie dla rolników, mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw szczególnie dotkniętych wpływem rosyjskiej inwazji na Ukrainę
/termin składania wniosków od 18 stycznia 2023 r. do 14 lutego 2023 r./
- Kod 5 – pomoc dla pszczelarzy do przezimowanych rodzin pszczelich;
/termin składania wniosków do 31 maja 2024 r./
- Kod 72 – pomoc dla producentów chmielu, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z uzyskaniem obniżonego dochodu z tytułu uprawy chmielu w 2020 r. lub 2021 r.;
/termin składania wniosków od 29 listopada 2022 r. do 12 sierpnia 2022 r./
- Kod 73 – pomoc finansowa w zakresie wsparcia finansowego rodziny, której zagraża utrata płynności finansowej w związku z wystąpieniem w gospodarstwie rolnym w 2022 r. szkód spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi (Pomoc klęskowa dla rodzin);
/termin składania wniosków do 30 listopada 2022 r./
- Kod 74 – Nadzwyczajne środki wspierania rynku w sektorze jaj i mięsa drobiowego za straty poniesione w latach 2019-2021
/termin składania wniosków od 9 czerwca 2023 r. do 30 czerwca 2023 r./

- Kod 75 – Pomoc finansowa dla producenta rolnego będącego producentem kukurydzy (dopłaty do kukurydzy)
/termin składania wniosków do 29 lutego 2024 r./
  - Kod 76 – Pomoc krajowa dla producentów pszenicy, żyta, jęczmienia, pszenżyta lub mieszanek zbożowych (dopłaty do zbóż)
/termin składania wniosków do 5 czerwca 2024 r./
  - Kod 8 – zwrot dyscypliny finansowej;
  - Kod 9 – pozostałe dotacje i wsparcie o charakterze wyjątkowym.
10. Wsparcie ze środków KPO w zakresie przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, spożywczych oraz rybołówstwa lub akwakultury prosimy kodować **29-54-nn**;
/termin składania wniosków od 3 stycznia do 5 lutego 2024 r./
11. Rekompensaty dla producentów rolnych z tytułu utraty przychodów ze środków Funduszu Ochrony Rolnictwa wypłacane przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa prosimy kodować **29-99-nn** 'Pozostałe dotacje i wsparcie', z zaznaczeniem w opisie kodu, że zapis dotyczy Funduszu Ochrony Rolnictwa.
12. **Warunkowość**
- Spełnianie norm dobrej kultury rolnej jest warunkiem otrzymywania płatności bezpośrednich oraz płatności obszarowych w ramach II filaru WPR. Jeżeli ww. płatności wykazano w gospodarstwie to w tabeli KOiZ 'Wybrane informacje dotyczące warunkowości' powinny być wypełnione punkty GAEC 1 - GAEC 9.
- odpowiedź [**T**] powinna zostać wybrana, jeśli rolnik prowadzi działalność rolniczą zgodnie w wymienioną normą,
  - odpowiedź [**N**] powinna zostać wybrana, jeśli zgodność z daną normą nie jest zachowana w gospodarstwie,
  - odpowiedź [**D**], tj. 'nie dotyczy' powinna zostać wybrana w przypadku:
    - normy GAEC 2 ponieważ norma ta nie obowiązuje w roku obrachunkowym 2024,
    - gdy dany element nie występuje w gospodarstwie, np. w GAEC 1 'Utrzymywanie TUZ' jeśli w gospodarstwie nie ma TUZ,
    - normy GAEC 8, jeśli powierzchni gruntów ornych ≤ 10 ha.
- Norma GAEC 8** – zakres obowiązywania normy GAEC 8 został ograniczony w roku obrachunkowym 2024. Z tego względu w gospodarstwach zobligowanych

do spełnienia wymogów normy GAEC 8 (tj. o powierzchni gruntów ornych > 10 ha) nie ma obowiązku wykazywania elementów proekologicznych.

Norma GAEC 9 w Polsce nie obowiązuje poza obszarami Natura 2000. W związku z tym w zakładce 'GAEC 9' prosimy o niezupelnianie informacji w wierszu nr 2, tj. 'Powierzchnia TUZ cennych przyrodniczo poza obszarami Natura 2000'.

ZWIERZĘTA

13. **ASF – zestawienie kodów wydatków i odszkodowań**

- wydatki za unieszkodliwienie zwłok i transport zwierząt - kod **71-21-90** 'Pozostałe usługi specjalistyczne do produkcji zwierzęcej';
- odszkodowania za utylizację i transport - kod **27-39-nn** 'Pozostałe dotacje do kosztów produkcji zwierzęcej';
- odszkodowanie za zabite zwierzęta ('z weterynarii') - kod **29-39-nn** 'Pozostałe dotacje i wsparcie o charakterze wyjątkowym' z kodem uszczegółowienia 9.

14. Mleka wyssanego przez cielęta, źrebięta i inne młode zwierzęta **nie należy rejestrować** w tabeli 7 KOiZ 'Zużycie produktów własnych'.

15. **Wydatki mające charakter kosztów bezpośrednich**, używane do produkcji zwierzęcej, np. wytłaczanki do jajek, kolczyki dla zwierząt, powinny być kodowane 52-90-00, a nie ~~55-00-00~~.

KREDYTY

16. **Raty i odsetki**

Raty kapitałowe kredytu oraz odsetki należy rejestrować oddzielnie:

- raty kapitałowe pod kodem kredytu, tj. z grupy 4*;
- odsetki pod kodem z grupy 85-1* 'Odsetki i prowizje od kredytów / pożyczek'.

17. **Dopłaty do oprocentowania kredytów**

Dopłaty do oprocentowania kredytów przekazywane są przez ARiMR bezpośrednio do banków. Z tego względu nie należy ich wykazywać w tabeli 'Wpływy' KWiW.

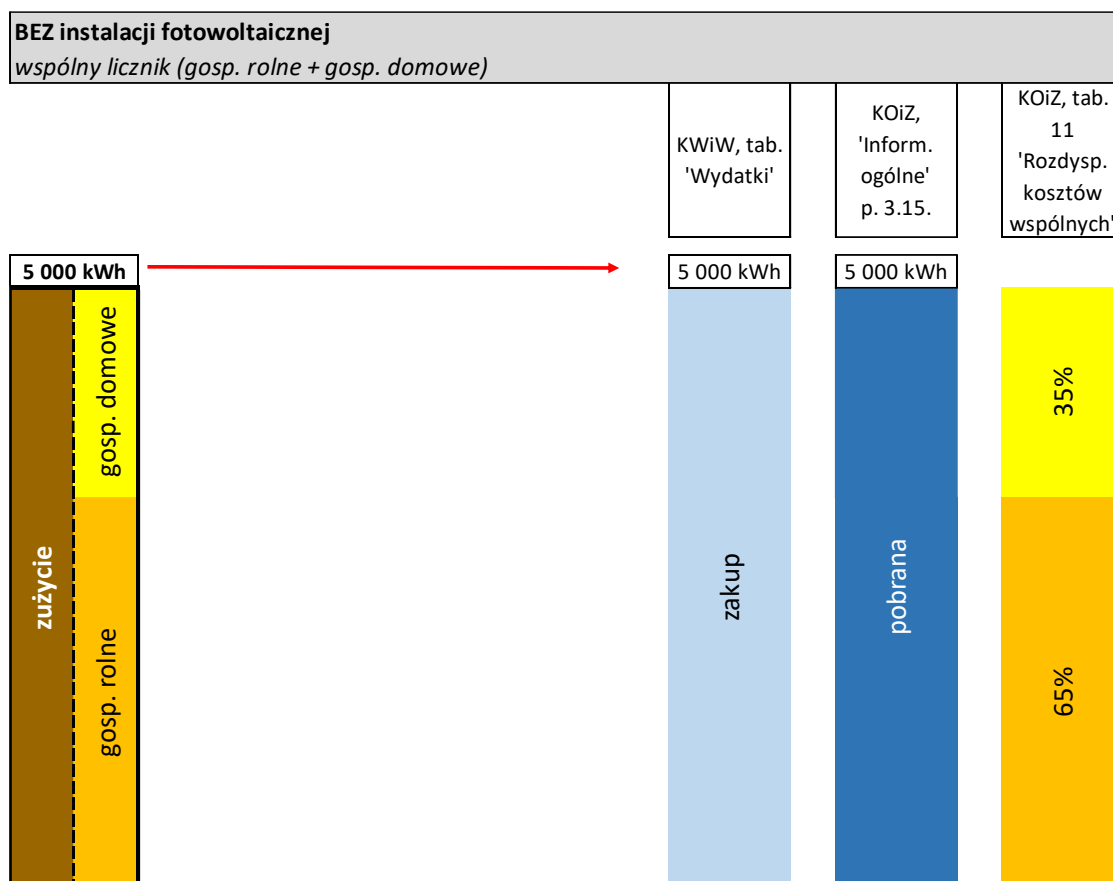

ENERGIA ELEKTRYCZNA

18. W FADN (KWiW: tab. 'Wydatki', KOiZ: tab. 'Informacje ogólne') **rejestrujemy informacje dotyczące całości energii elektrycznej** zużytej przez gospodarstwo rolne i domowe (za wyjątkiem sytuacji gdy gospodarstwo rolne ma odrębny licznik - wtedy należy rejestrować dane dotyczące wyłącznie gospodarstwa rolnego).

Oznacza to, że w KWiW w tab. 'Wydatki' należy podać całość kosztów zakupu energii elektrycznej, a część przypadającą na gospodarstwo rolne i gospodarstwo domowe określić w KOiZ, w tab. 11 'Rozdysp. kosztów wspólnych'.

Schemat ilościowy (w kWh):

19. W przypadku zakupu energii elektrycznej należy podać ilość kWh. Dotyczy to informacji zawartych w fakturach rozliczeniowych, gdzie wskazana jest ilość energii elektrycznej faktycznie zużytej przez gospodarstwo. **Ilości wynikające z prognoz należy pominąć.**
20. W przypadku nieodpłatnego korzystania z budynków od osób trzecich, koszt energii elektrycznej związanej z użytkowaniem ww. budynków należy uwzględnić w wartości szacowanego czynszu w tab. 9 'Nieodpłatne przekazania do gospodarstwa rolnego', KOiZ.

FOTOWOLTAIKA

21. **Informacje podstawowe:**

- Średnia ilość energii elektrycznej możliwa do wyprodukowania przez instalację PV w polskich warunkach wynosi ok 1000 kWh na 1 kWp mocy instalacji.
- Przeciętny koszt zakupu 1 kW mocy instalacji PV (bez magazynu energii) kształtował się w roku 2024 na poziomie około 5 tys. zł.
- Gospodarstwa wykorzystujące energię elektryczną ze źródeł odnawialnych powinny wykazać urządzenie do produkcji energii odnawialnej na stanie środków trwałych gospodarstwa rolnego (za wyjątkiem sytuacji, gdy gospodarstwo domowe zużywa większość energii wyprodukowanej przez instalację, wtedy jednak w KOiZ, w tab. 11 'Rozdysponowanie kosztów wspólnych', należy wykazać rozdysponowanie na gospodarstwo domowe > 50%).
- Gospodarstwa ponoszą koszty energii elektrycznej nawet jeśli zużycie jest w całości pokrywane przez instalację fotowoltaiczną → koszty opłat stałych i dystrybucyjnych. Oznacza to, że ww. koszty powinny zostać wykazane w KWiW, w tabeli 'Wydatki'.
- Gospodarstwa posiadające instalację fotowoltaiczną część wytworzonej energii elektrycznej zużywają na własne potrzeby, a pozostałą część wprowadzają do sieci energetycznej.

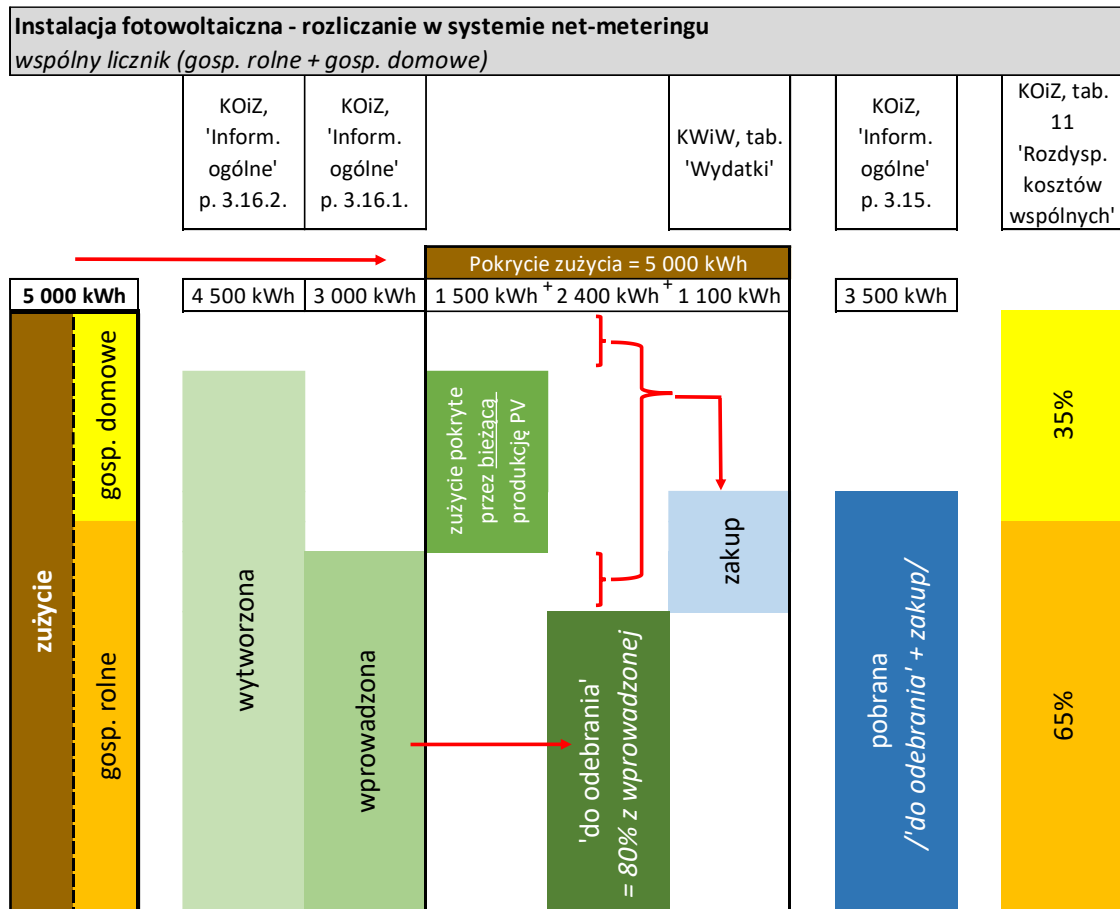
22. **Rozliczanie w systemie net-meteringu**

W rozliczeniach **w systemie net-meteringu** standardem jest, że energia wprowadzona do sieci jest następnie z niej 'odbierana' w sytuacji, gdy bieżące zapotrzebowanie w gospodarstwie nie może być pokryte przez aktualną produkcję instalacji PV.

Energia wprowadzona do sieci stanowi więc część energii pobranej z sieci energetycznej. Oznacza to, że:

- ilość energii wyprodukowanej przez instalację PV nie może być niższa niż ilość energii wprowadzonej do sieci. Z reguły ilość energii wprowadzonej do sieci jest niższa od energii wyprodukowanej o część energii z instalacji PV zużytą bezpośrednio w gospodarstwie.
- w systemie **net-meteringu** ilość energii pobranej z sieci zawiera w sobie część energii wprowadzonej do sieci z instalacji PV i ilość energii zakupionej od dostawcy energii.

Schemat ilościowy (w kWh):

Przykład 1:

Zakup energii od dystrybutora mimo posiadanej instalacji PV.

Założenia:

Zużycie energii w gospodarstwie:

— **ilość zużycia energii w roku = 11 885 kWh**

Produkcja energii przez instalację PV:

— ilość energii wytworzonej przez instalację PV = 11 342 kWh

Rozdysponowanie energii wytworzonej przez instalację PV:

— ilość energii wytworzonej przez instalację PV zużyta bezpośrednio w gospodarstwie = 6 613 kWh

— ilość energii wprowadzonej do sieci = 4 729 kWh, z tego 80% z energii wprowadzonej jest 'do odebrania' = 3 783 kWh

Uzupełnienie brakującej ilości energii:

= *zużycie energii w roku - ilość energii wytworzonej przez instalację PV zużyta bezpośrednio w gospodarstwie - ilość energii 'do odebrania', tj.*

— ilość energii zakupionej od dystrybutora = 1 489 kWh

Ilość energii pobrana z sieci:

= zużycie energii w roku - ilość energii wytworzonej przez instalację PV zużyta bezpośrednio w gospodarstwie, tj.

- ilość energii pobranej z sieci w ciągu roku = 5 272 kWh, w tym przypadku równa sumie ilości energii 'do odebrania' i ilości energii zakupionej.

Zapisy w KRR:

KWiW, tabela 'Wydatki'.

Miesiące Wydatki		Cały rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
KWiW Wydatki [Cały rok] - Cały rok - tylko do odczytu														
Miesiąc	L.p.	Wyszczególnienie	Kod	Ilość zwierząt zakupionych		J.m. dla kol. 7	Ilość							
				[szt.]			[kg, dt, l, ha, m3, h, szt.]							
0	▲	▲	3	4	5	6	7							
			82-1											
Ukrytych wierszy: 244														
2	14	Oplata za energię elektryczną	82-10-00			kWh	262,00							
4	21	Oplata za energię elektryczną	82-10-00			kWh	270,00							
6	21	Oplata za energię elektryczną	82-10-00			kWh	215,00							
8	15	Oplata za energię elektryczną	82-10-00			kWh	200,00							
10	8	Oplata za energię elektryczną	82-10-00			kWh	225,00							
12	11	Oplata za energię elektryczną	82-10-00			kWh	317,00							
Tabela razem:							1 489,00							

KOiZ, tabela 'Informacje ogólne'.

3.15.	Ilość energii elektrycznej pobranej z sieci energetycznej [kWh]:	5 272
3.16.	Czy w gospodarstwie wytwarzana jest energia elektryczna ze źródeł odnawialnych (np. fotowoltaika):	1
3.16.1	Ilość energii elektrycznej wprowadzonej do sieci energetycznej [kWh]:	4 729
3.16.2	Ilość energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych [kWh]:	11 342

Przykład 2:

Posiadana instalacja PV w całości pokrywa zapotrzebowanie na energię ze strony gospodarstwa.

Założenia:

Zużycie energii w gospodarstwie:

- **ilość zużycia energii w roku = 11 885 kWh**

Produkcja energii przez instalację PV:

- ilość energii wytworzonej przez instalację PV = 20 213 kWh

Rozdysponowanie energii wytworzonej przez instalację PV:

- ilość energii wytworzonej przez instalację PV zużyta bezpośrednio w gospodarstwie = 1 907 kWh
- ilość energii wprowadzonej do sieci = 18 306 kWh, z tego 80% z energii wprowadzonej jest 'do odebrania' z sieci = 12 014 kWh

Uzupełnienie brakującej ilości energii:

= zużycie energii w roku - ilość energii wytworzonej przez instalację PV zużyta bezpośrednio w gospodarstwie - ilość energii 'do odebrania'

Uzupełnienie nie jest konieczne ponieważ zapotrzebowanie na energię (zużycie energii) w gospodarstwie jest mniejsze niż suma energii wytworzonej przez instalację PV zużytej bezpośrednio w gospodarstwie i energii wprowadzonej 'do odebrania' z sieci, tj.:

11 885 kWh < 13 921 kWh (=1 907 kWh + 12 014 kWh)

- ilość energii zakupionej od dystrybutora = 0 kWh

Ilość energii pobrana z sieci:

= zużycie energii w roku - ilość energii wytworzonej przez instalację PV zużyta bezpośrednio w gospodarstwie, tj.

- ilość energii pobranej z sieci w ciągu roku = 9 978 kWh

Zapisy w KRR:

KWiW, tabela 'Wydatki'.

Występują koszty energii (opłaty stałe i dystrybucyjne) mimo, że ilość energii zakupionej z sieci w ciągu roku wynosi 0 kWh.

KWiW Wydatki [Cały rok] - Cały rok - tylko do odczytu										
Miesiąc	L.p.	Wyszczególnienie	Kod	Ilość zwierząt	J.m. dla	Ilość	Wydatki			
				zakupionych			kol. 7	[kg, dt, l, ha, m3, h, szt.]	Wartość netto	Stawka VAT
0	0	3	4	[szt.]	5	6	7	8	9	10
Ukrytych wierszy: 118							Pozostało wierszy: 2			
6	10	Oplata za energię elektryczną	82-10-00					121,90	5	128,00
12	10	Oplata za energię elektryczną	82-10-00					118,09	5	124,00
Tabela razem:								239,99		252,00

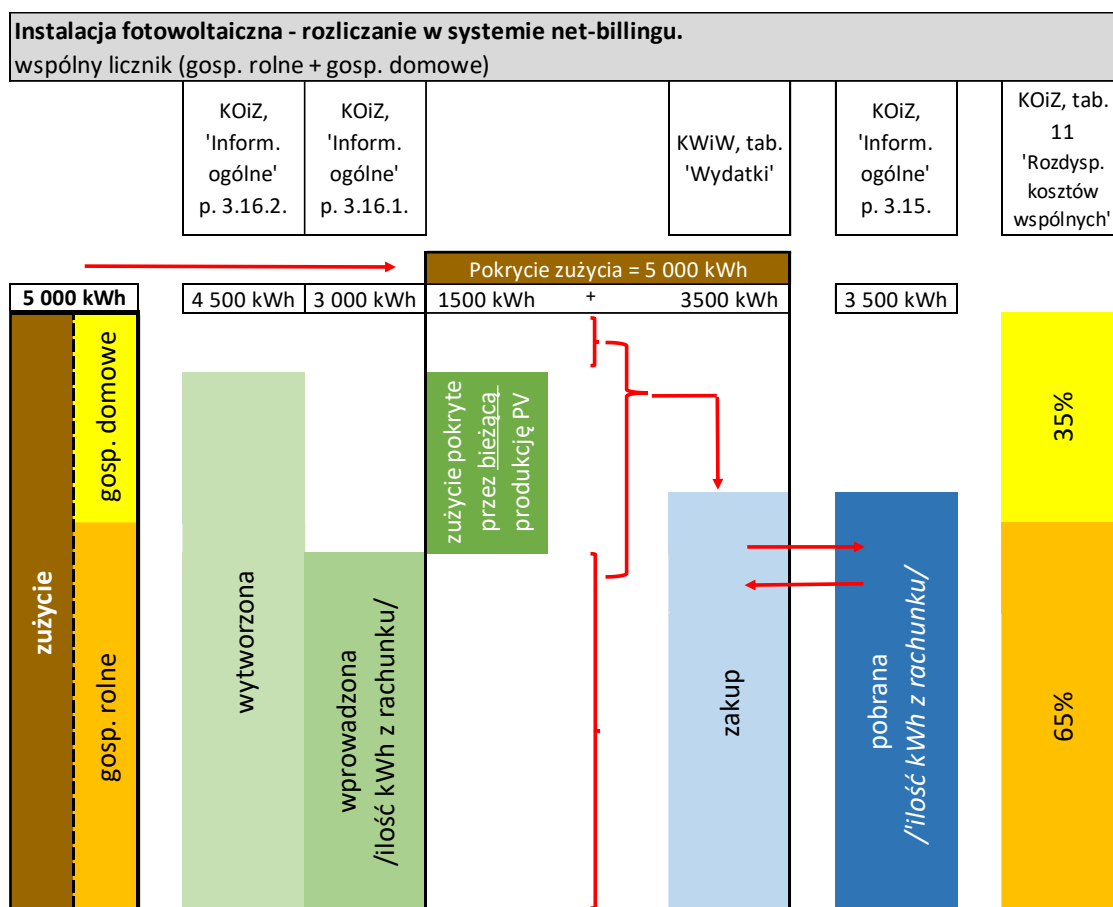
KOiz, tabela 'Informacje ogólne'.

3.15.	Ilość energii elektrycznej pobranej z sieci energetycznej [kWh]:	9 978
3.16.	Czy w gospodarstwie wytwarzana jest energia elektryczna ze źródeł odnawialnych (np. fotowoltaika):	1
3.16.1	Ilość energii elektrycznej wprowadzonej do sieci energetycznej [kWh]:	18 306
3.16.2	Ilość energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych [kWh]:	20 213

23. Rozliczanie w systemie net-billingu

Net-billing jest to system rozliczeń prosumentów obowiązujący od dnia 1 kwietnia 2022 r. W przeciwieństwie do net-meteringu, polega on na rozliczaniu wartościowym (pieniężnym), tj. cała energia wprowadzona do sieci jest wyceniona (sprzedana) po określonej cenie, a uzyskane środki stanowią wirtualny depozyt, z którego jest finansowany zakup energii od dostawcy. Oznacza to, że w systemie **net-billingu** ilość energii pobranej z sieci jest równa ilości energii zakupionej od dostawcy energii.

Schemat ilościowy (w kWh):

Ilość energii pobranej jak i wprowadzonej należy przepisać do tab. 'Informacje ogólne' KOiZ bezpośrednio z faktury rozliczeniowej. Ilość energii wyprodukowanej, tak jak w przypadku net-meteringu, odczytać można z aplikacji/kontrolera.

W KWiW, w tabeli 'Wydatki' należy uwzględnić zarówno opłaty za energię pobraną, jak i za opłaty stałe, dystrybucyjne. W kolumnie 7 należy wpisać łączną ilość kWh energii pobranej z faktury rozliczeniowej oraz kwotę jaką rolnik musiał dopłacić.

Przykład: rok pierwszy

Zużycie energii w gospodarstwie:

— **ilość zużycia energii w roku = 2 400 kWh**

Produkcja energii przez instalację PV:

— ilość energii wytworzonej przez instalację PV = 4 500 kWh

Rozdysponowanie energii wytworzonej przez instalację PV:

— ilość energii wytworzonej przez instalację PV zużyta bezpośrednio w gospodarstwie = 1 500 kWh

— ilość energii wprowadzonej do sieci = 3 000 kWh (w średniej cenie 0,42 zł/kWh)
→ wartość depozytu [Rok 1] = 1260 zł.

Uzupełnienie brakującej ilości energii:

= *zużycie energii w roku - ilość energii wytworzonej przez instalację PV zużyta bezpośrednio w gospodarstwie*

— ilość energii zakupionej od dystrybutora = 900 kWh (w średniej cenie 1,30 zł/kWh) → łączna wartość zakupionej energii 1 170 zł.

Ilość energii pobrana z sieci:

— ilość energii pobranej z sieci w ciągu roku = ilość energii zakupionej od dystrybutora = 900 kWh

Stan depozytu na koniec roku pierwszego → 90 zł (= 1260 zł - 1170 zł)

Zapisy w KRR:

— KOiZ, Informacje ogólne, 3.16.2. Ilość energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych [kWh]: 4500 kWh

— KOiZ, Informacje ogólne, 3.16.1. Ilość energii elektrycznej wprowadzonej do sieci energetycznej [kWh]: 3000 kWh

— KOiZ, 3.15. Ilość energii elektrycznej pobranej z sieci energetycznej [kWh]: 900 kWh

— KWiW, tabela Wydatki: 0 zł z tytułu zużycia (wartość energii zakupionej jest niższa niż wartość energii wprowadzonej do sieci) + 645,66 zł opłat stałych i dystrybucyjnych

Przykład: rok kolejny

— stan depozytu na początek roku kolejnego = 90 zł

— **ilość zużycia energii w roku = 5 000 kWh**

Produkcja energii przez instalację PV

— ilość energii wytworzonej przez instalację PV = 4 500 kWh

Rozdysponowanie energii wytworzonej przez instalację PV

- ilość energii wytworzonej przez instalację PV zużyta bezpośrednio w gospodarstwie = 1 500 kWh
- ilość energii wprowadzonej do sieci = 3 000 kWh (w cenie 0,35 zł/kWh) → wartość depozytu [Rok 2] = 1050 zł.

Uzupełnienie brakującej ilości energii:

= zużycie energii w roku - ilość energii wytworzonej przez instalację PV zużyta bezpośrednio w gospodarstwie

- ilość energii zakupionej od dystrybutora = 3 500 kWh (w średniej cenie 1,10 zł/kWh) → łączna wartość zakupionej energii 3 850 zł.

Ilość energii pobrana z sieci:

- ilość energii pobranej z sieci w ciągu roku = ilość energii zakupionej od dystrybutora = 3 500 kWh

Stan depozytu na koniec roku kolejnego → 0 zł (= 90 zł + 1015 zł - 3 850 zł)

Zapisy w KRR:

- KOiZ, Informacje ogólne, 3.16.2. Ilość energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych [kWh]: 4 500 kWh
- KOiZ, Informacje ogólne, 3.16.1. Ilość energii elektrycznej wprowadzonej do sieci energetycznej [kWh]: 3 000 kWh
- KOiZ, 3.15. Ilość energii elektrycznej pobranej z sieci energetycznej [kWh]: 3 500 kWh
- KWiW, tabela Wydatki: 2 745 zł z tytułu zużycia (wartość energii zakupionej jest pomniejszona o sumę wartość energii wprowadzonej do sieci i wartości depozytu ze stanu początkowego, tj. 3 850 zł - (1015 zł + 90 zł)) + 645,66 zł opłat stałych i dystrybucyjnych.

UWAGA: W sytuacji pojawienia się komunikatu testu PTI 234 informującego o tym, że: *"Ilość energii zakupionej i/lub ilość energii elektrycznej odnawialnej wprowadzonej do sieci różni się o więcej niż +/-50% od ilości energii elektrycznej pobranej z sieci."* należy w wyjaśnieniu podać, że gospodarstwo rozlicza się w systemie net-billingu.

UPRAWY

24. **Faktury 'pakietowe'**

W przypadku wystąpienia faktury zbiorczej, zawierającej łączną kwotę wydatku za pakiet środków do produkcji danej uprawy (np. 'pakiet Rzepak 2024'), należy podjąć próbę oszacowania wartości poszczególnych części składowych w podziale na środki ochrony roślin i nawozy (zgodnie z Wykazem Kodów) na

podstawie informacji uzyskanych od rolnika jakie środki fizycznie otrzymał w ramach pakietu (o ile nie są wyszczególnione na fakturze). Wymaga to dodatkowej pracy od doradcy, ale na ten moment nie istnieje inny sposób poprawnego zapisu ww. sytuacji.

25. **Ekologiczne metody produkcji**

Jeżeli gospodarstwo przedstawia jedynie część swojej produkcji na metody ekologiczne, w KOiZ, w tabeli 'Informacje ogólne', wiersz 1.1., należy użyć **kodu 4**, tj. 'gospodarstwo jest w trakcie przedstawiania na ekologiczne metody produkcji'.

26. **Kodowanie upraw miododajnych**

Rośliny miododajne uprawiane w ramach ekoschematu 'Obszary z roślinami miododajnymi' prosimy kodować w tabeli 4 KOiZ w zależności od przeznaczenia uprawy po zakończeniu miodobrania. Jeżeli uprawa jest zaorywana to właściwym kodem będzie 64-30-00 'Nawozy zielone', jeżeli uprawa jest zbierana na paszę należy użyć kodu 61-59-00 'Pozostałe polowe uprawy pastewne na zielonkę'.

27. **Wydatki mające charakter kosztów bezpośrednich**, używane do produkcji roślinnej, np. opakowania jednorazowe, kartony na warzywa, owoce, folia do sianokiszzonek, adiuwanty, powinny być kodowane 51-90-00, a nie ~~55-00-00~~. W opisie kodu prosimy podawać nazwy handlowe (jeśli występują), aby ułatwić sprawdzanie i potwierdzenie czy użyto prawidłowego kodu.

28. **Preparaty biologiczne**, np. wspomagające pozyskiwanie azotu z powietrza BlueN, rewitalizatory gleby, itp. należy kodować 51-60-00 'Regulatory wzrostu'.

29. **Uprawy na ugorach**

W roku 2024, odstępstwo od stosowania normy GAEC 8, w zakresie wymogu przeznaczenia 4% powierzchni gruntów ornych na obszary lub obiekty nieprodukcyjne (ugorowanie) dotyczy:

- utworzenia obszarów nieprodukcyjnych w ramach ekoschematu;
- uprawy roślin motylkowatych (bobowatych);
- uprawy międzyplonów.

Rejestrując uprawę na ugorach w tabeli 4 KOiZ, w opisie należy **wskazać gatunek uprawy**, np. groch. Podanie w opisie, że jest to np. 'uprawa na ugorach', 'obszar nieprodukcyjny', itp. nie jest wystarczające. W przypadku międzyplonów należy pamiętać o zastosowaniu kodu typu uprawy = 2.

30. **Powierzchnia zimowej okrywy zielonej**

W tab. 4 'Uprawy' KOiZ w kol. 12 'Powierzchnia zimowej okrywy zielonej' należy wykazać powierzchnię **roślin ozimych do zbioru w roku następnym** oraz **poplonów ozimych**. Nie należy wykazywać powierzchni trwałych użytków zielonych (TUZ) oraz plantacji wieloletnich.

31. **Cykl krótki**

Zapisy w tabeli 11 SAiZ i/lub w tabeli 12 KOiZ, tj. 'Produkcja roślinna w toku - cykl krótki', powinny być **spójne z zapisami w tabeli 4 KOiZ 'Uprawy'**. Oznacza to, że jeżeli w tab. 4 KOiZ wykazano uprawy ozime do zbioru w roku bieżącym to w tabeli 11 SAiZ powinny zostać wyszczególnione nakłady poniesione na daną roślinę (przede wszystkim nasiona, ale również nawozy). Podobnie jeżeli w tabeli 4 KOiZ wykazano powierzchnię zimowej okrywy zielonej (kolumna 12) to w tabeli 12 KOiZ powinny zostać wykazane nakłady na rośliny ozime do zbioru w roku następnym (i/lub poplony ozime).

Należy zwrócić uwagę, czy zapisy w tabeli 11 SAiZ i/lub 12 KOiZ pozwalają na jednoznaczną identyfikację danego kosztu. Prosimy, zwłaszcza w opisie kodu 51-10-00 'Materiał siewny i rozmnożeniowy', określić gatunek rośliny, której dotyczy poszczególny koszt np. 'Nasiona pszenicy ozimej'.

Prosimy również o zweryfikowanie czy wykazana ilość nasion, czy nawozów jest adekwatna do powierzchni wykazanej pod daną uprawą ozimą, tj. czy normy ilościowe wysiewu czy nawożenia nie zostały przekroczone.

32. Należy unikać **zbiorczego zapisywania** różnych usług (również czynszów za maszyny), nasion, nawozów użytych w cyklu krótkim **w jednym wierszu** ponieważ utrudnia to testowanie i zwiększa ryzyko popełnienia błędu.
33. Należy unikać stosowania kodu 64-90-00 'Pozostałe uprawy, produkty roślinne różne'. Tak jak w przypadku każdego kodu obejmującego „pozostałe...”, najpierw należy sprawdzić, czy nie ma kodu szczegółowego, konkretnej uprawy, który można zastosować.

INWESTYCJE / CYKL DŁUGI

34. **Remont kapitalny**

Wydatki na materiały i usługi budowlane, materiały i usługi remontowe do maszyn i urządzeń o łącznej, kilkunastotysięcznej wartości przypadającej na jeden środek trwały, np. oborę, ciągnik, powinny być kodowane kodem inwestycji (jeżeli spełniona jest definicja remontu kapitalnego zamieszczona w 'Instrukcji prowadzenia zapisów...' → Słownik), a nie kodami przypisanymi do remontów bieżących.

35. W KOiZ, w tabeli 13 'Cykl długi' oraz w tabeli 16 'Drzewostan, sady i plantacje wieloletnie' prosimy zwrócić szczególną uwagę na wiersz '**Kod pochodzenia inwestycji**' i kody jakie mają w nim zastosowanie.

Wybór ww. kodu ma istotne znaczenie w określeniu powierzchni użytkowanych użytków rolnych w tabeli 2:

- kod 5 - inwestycja rozpoczęta przez rolnika w roku bieżącym: na ziemi wcześniej wykorzystanej w danym roku pod uprawę w plonie głównym → powierzchnia tej inwestycji/cykladługiego nie może być uwzględniona w powierzchni użytkowanych UR w tabeli 2.
- kod 6 - inwestycja rozpoczęta przez rolnika w roku bieżącym: na ziemi wcześniej nie wykorzystanej w danym roku pod uprawę w plonie głównym → powierzchnia tej inwestycji/cykladługiego musi być uwzględniona w powierzchni użytkowanych UR w tabeli 2.

ŚRODKI TRWAŁE

36. Materiały eksploatacyjne środków trwałych, np.: smary, płyny, opony, świece zapłonowe, szyby, wycieraczki do szyb powinny być kodowane 53-40-00, a nie ~~55-00-00~~.

37. **Weryfikacja kosztu odtworzenia (zakupu lub budowy) środków trwałych**

UWAGA: dotyczy gospodarstw rozpoczynających uczestnictwo w Polskim FADN w roku obrachunkowym 2024 → komunikaty testu PTI 00303.

Przypominamy, że **wartość bieżąca = wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie** (wartość zakupu lub szacowany koszt budowy, w stanie nowym, z dnia szacowania) - **dotychczasowe umorzenie**.

Wyliczona przez test Systemu RDR wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie ma za zadanie pomóc Państwu w określeniu, czy dany środek trwały jest wyceniony poprawnie, tj. czy za podaną kwotę rolnik byłby w stanie pozyskać obecnie identyczny lub zbliżony środek trwały (w stanie nowym, jeżeli środek trwały został pozyskany w stanie nowym lub w stanie używanym z dnia pozyskania, jeżeli pozyskano używany środek trwały).

Prosimy mieć na uwadze, że test ma za zadanie wyeliminowanie znaczących (kilkukrotnych) różnic w wycenie. Jeśli różnice w wycenie są niewielkie nie ma potrzeby korygowania wartości bieżącej.

Jeśli wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie jest w Państwa ocenie zbyt niska to (przyjmując, że rok rozpoczęcia eksploatacji i liczba lat użytkowania nie ulegną zmianie) należy zmienić wartość bieżącą środka trwałego o taką **krotność** jak relacja prawidłowej wartości kosztów odtworzenia w gospodarstwie do tej wykazanej w teście.

Przykład

Wyliczenie prawidłowej wartości bieżącej:

- Wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie wykazana w teście – 10 tys. zł
- Prawidłowa wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie – 30 tys. zł

W powyższej sytuacji prawidłowa wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie jest trzykrotnie większa niż wykazana w teście. Stąd jeśli obecna wartość bieżąca na SP roku 2024 wynosi 6 tys. zł to prawidłowa wartość bieżąca powinna wynosić: $3 \times 6 \text{ tys. zł} = 18 \text{ tys. zł}$.

Dodatkowe uwagi:

- W szczególnych wypadkach niska wartość może mieć wytłumaczenie w przeprowadzeniu **remontu kapitalnego całkowicie zamortyzowanego środka trwałego**. W tej sytuacji wykazana wartość jest wartością przeprowadzonego remontu kapitalnego więc wystarczy wpisać do Systemu RDR odpowiednie wyjaśnienie;
- Prosimy zwrócić uwagę **czy użyty kod jest prawidłowy**. W poprzednich latach niektóre opisy do kodów sugerowały, że dany obiekt może być budowlą (kody 15-2*), a nie budynkiem (kody 15-10-nn). Definicja budowli i budynków znajduje się w 'Instrukcji prowadzenia zapisów... wersja 2024', str. 87 i 88;
- Istotną informacją jest, **czy dany środek trwały został pozyskany przez gospodarstwo jako nowy czy jako używany**. W szczególności dotyczy to środków transportowych, maszyn i urządzeń. W przypadku używanych środków trwałych wartość wskazana przez test będzie przybliżoną wartością zakupu danego środka trwałego.

38. **Przykłady błędów w rejestracji środków trwałych w SAiZ**

- **Rok rozpoczęcia eksploatacji środka trwałego** w SAiZ równy **2024**;
- **Liczba lat dalszego użytkowania** w przypadku **zamortyzowanych środków trwałych różna od zera**. Przypominamy, że zamortyzowane środki trwałe użytkowane nadal w gospodarstwie należy zapisać z wartością 1 i liczbą lat dalszego użytkowania równą 0;
- **Korekta wartości bieżącej na zero**, mimo, że liczba lat dalszego użytkowania jest różna od zera, np. środka trwałego przeznaczonego do likwidacji w ciągu roku;

- **Zaliczanie do środków trwałych narzędzi i urządzeń**, których koszt nabycia lub wytworzenia w stanie nowym wynosi **mniej niż równowartość 3500 zł netto**;
- **Pomijanie** w inwenturze **maszyn i urządzeń**, których **wartość** wynosi **w stanie używanym mniej niż 3500 zł netto, ale w stanie nowym więcej niż 3500 zł netto.**

Uwagi metodyczne na rok obrachunkowy 2024 mogą być aktualizowane i uzupełniane o nowe zagadnienia. Informacje o zmianach w niniejszym dokumencie będą na bieżąco przesyłane do Koordynatorów Polskiego FADN drogą e-mailową oraz umieszczane w Aktualnościach na stronie internetowej www.fadn.pl.

Poprzednie wersje uwag metodycznych:

- rok obrachunkowy 2023 -> http://fadn.pl/wp-content/uploads/2024/03/Uwagi-metodyczne-na-rok-obrachunkowy_2023_wersja_1_1.pdf
- rok obrachunkowy 2022 -> http://fadn.pl/wp-content/uploads/2023/01/Uwagi-metodyczne-na-rok-obrachunkowy_2022.pdf